

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 33.
Scrisori nerancante nu se primesc. Manuscrise nu se retrimit.
 INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONEA în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Duke Nachf. Max. Augenthaler & Emerich Laaser. Heinrich Schalek. Rudolf Wossa. A. Oppelke Nachf. Anton Oppelke.
 În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. În Hamburg: Waroly & Liebmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seziă garmond pe o colonă 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifar și învoială.
 RECLAME pe pagina a 3.a o seziă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 33, etejiu I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dușul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 246.

Brașov, Sâmbătă 6 (18) Noemvre.

1899.

Pactul și Austriacii.

Pe când scriem aceste rânduri, vor fi intrunite în Budapesta cele două deputațiuni parlamentare, ca să continue pertractările intrerupte în cestiunea stabilirii cvotei. La despărțire în Viena, după dejunul splendid, ce l-au dat Austriacii deputațiunii ungare, diferența, asupra căreia nu s'au putut uni, era de vre-o 50%, adică deputațiunea ungară stăruia, că nu poate admite o contribuire mai mare a Ungariei la cheltuelile comune ale monarhiei, decât de 33%, ér deputația austriacă persista pentru urcarea cuotei ungare cel puțin până la 35%.

Invitarea Austriacilor la Pesta s'a făcut cu scop să se continue tratările în spațiul dela 33—35%, în speranță, firesce, că deputațiunea austriacă va mai ceda din 35. Președintele acesteia, contele Schönborn, a răspuns, că pe baza acesta Austriacii nu pot trata mai departe. La repețița stăruință din partea ungară însă, s'a înduplecat deputația austriacă pentru cuotă a merge în corpore la Budapesta. Acum sunt éráși la olaltă și la rândul lor nu vor neglija nici Ungurii de a-se revanșa față cu colegii lor din Viena, dând acestora un dejun tot așa de splendid. Care va fi însă rezultatul practic? Cu ce se vor procopsi și unii și alții?

Acésta este una din cestiunile importante ale țilei. Deputațiunile amintite nu pot lucra nici ele după plac, ci trebuie să țină semnă de multe. Așa d. e. li-se face deja și unora și altora imputare, că au mers prea departe cu concesiunile. Deputația austriacă, la reclamarea energică a populațiunii din Austria, începuse cu pretensiunea de 42 la sută, ér acum încet încet a scădut'o la 35. Deputațiunea ungară stăruia morțiș pentru susținerea proporțiunei

de mai înainte de 31 la sută, ér mai apoi s'a învoit la o urcare cu 2% și este gata de a-se mai tocni asupra diferenței de 2 la sută față cu pretensiunea austriacă. Firesce, că acésta atitudine a produs mare nemulțămire în șirurile opoziției.

După cum stau lucrurile, nu e speranță, ca să se pótă ajunge la învoială perfectă și astfel să fiă dispensat monarhul de a decide el însuși în sensul legii pe timp de un an. De-ocamdată trăgânarea desbaterilor asupra cvotei a adus cu sine o amânare a terminului întrunirii delegațiunilor.

Mai mult decât cestiunea cvotei neliniștesce însă de present cercurile politice și financiare tenacitatea desfășurată de comisiunea de control austriacă în denegarea estrădării aurului trebuincios pentru regularea valutei. Nu puțin a surprins, și al doilea refuz, dér pótă mai mult a suferat atitudinea conducătorului dreptei din „Reichsrath“, care a propus, ca proiectele de lege privitoare la pact să fiă predate unei comisiuni anume spre raportare.

Propunerea acésta din urmă e privită ca o trăsătură de șac a majorității parlamentului vienes cu scop de a crea dificultăți cabinetului Clary și a-l constringe să se retragă. Se și vorbește deja, că cabinetul se va retrage încă înainte de întrunirea delegațiunilor, pe când alții spun, că contele Clary are de gând a provoca o hotărîre a camerei relativ la controversa sa cu comisiunea de control și că dela acésta hotărîre va face dependentă atitudinea sa ulterioară.

În ședința de mâne a camerei ungare, ministrul de finanțe Lukacs răspundând la interpelarea lui Ugron, voește să desfășure poziția, ce o ia guvernul unguresc față cu piedecile, ce se pun din partea austriacă împunirei punctelor învoelii reciproce

dintre guvernele dualiste în cestiunea băncii austro-ungare.

Córda pactului este mult întinsă și ușor pótă să se rupă. Atitudinea majorității parlamentare din Viena pare a fi forte hotărîtă, chiar cu risicul de a-se nimici învoiala dintre Szell, Thun și Clary. Cehii, Polonii etc. véd, că cu vecinice concesiuni nu mai merge și vor întreprinde tot posibilul, ca să răstórne ministerul actual și să dobândescă un guvern eșit din majoritate. În starea iritată, în care se învêrtesc astăzi discutiunile din „Reichsrath“ nu se pótă admite eventualitatea unei cedări din partea dreptei. Din cauza acésta diarele germane își dau pe față marea lor îngrijire și nemulțumire.

Décă însă, cum se prevede, cabinetul Clary va fi silit încurând a-se retrage, va urma éráși o nouă întorsătură, care numai favorabilă nu pótă fi aplanării definitive a gravelor divergențe dintre ambele state ale monarhiei și popórele lor.

Din Bucovina.

(Votul patronilor bisericesci).

„Patria“ din Cernăuți publică în fruntea numărului său dela 3 (15) Noemvre următoarele:

Eri (Marți) séra s'a sévêrșit un act de o deosebită importanță, care forméză o nouă verigă puternică în șirul impunător al manifestațiunilor noastre naționale bisericesci. Chiar în același timp, când emisarul guvernului a început o severă anchetă în decanatele Homorului și Câmpulungului în contra vrednicilor preoți români, s'au întrunit din tóte părțile Bucovinei patronii bisericeii noastre dreptmăritóre, ca să-și rostescă cuvântul lor în acest timp al terorisărilor, îndreptate contra existenței bisericeii și a națiunei noastre. Cele mai înalte și autoritative cercuri ale românismului acestui colț de pământ s'au védut necesitate, în urma funestelor proceduri ale guvernau-

ților noștri, să sară ca un singur om întru ajutor bisericeii grav periclitată și să strige dușmanului nesațios un puternic veto. În cuvinte elocvente au zugrăvit în ședința de eri chiar și cei mai bătrâni conservativi bărbați ai națiunei noastre situațiunea precară a bisericeii noastre și au votat cu deplină unanimitate următoarea rezoluțiune energică, care va forma în istoria suferințelor noastre seculare un nou moment de înălțare națională:

Patronii bisericeii ai arhidiecesei gr. or. a Bucovinei întruniți în adunarea din 13 Noemvre a. o. n. se simt contrinși—în fața confusiunii din ce în ce mai mari, ce se introduce în referințele bisericeii ale Bucovinei prin atitudinea și influințarea neadmisibilă a guvernului țării și a organelor sale, și în special în considerarea suspiciunilor înjositoare adresate preoțiimei gr. or. din partea presidentului țării — a aduce la cunoștința deputaților români din parlament următoarele rezoluțiuni, acceptate unanim în adunarea de astăzi, cu rugămintea insistentă, ca să se întreprindă energie pe lângă ministrul president și ministrul de culte și instrucțiune, ca inconvenientele notorice de până acum, devenite și mai insuportabile în urma cercetărilor disoijnare inițiate în timpul recent în contra aprópea 250 de preoți—să fiă deláturate și să aducă conținutul rezoluțiunilor actuale, în cas de trebuință în mod cuvenit, și la cunoștința Córonei.

I. Subsemnații patronii bisericeii salută cu bucuria și deosebită satisfacțiune manifestațiunile de loialitate ale preoțiimei gr. or. române din Bucovina. Aláturându-se acestor manifestațiuni, își exprimă ne-strămütata lor iubire față de împérat și patriă.

II. Subsemnații patronii exprimă preoțiimei gr. or. mulțumita și deosebita lor recunoștință față cu ținuta demnă, ce a observat'o în cauza apêrării atacurilor îndreptate în contra bisericeii gr. or. și a preoțiimei din partea presidentului țării, și-și exprimă regretele lor față de slăbiciunea arhiepiscopului Arcadie.

III. Subsemnații patronii privesc grabnica convocare a congresului bisericesc de-o necesitate imperativă pentru realizarea definitivă a mult așteptatei regulări a îngreței statului față de biserica gr. or. din Bucovina și pentru restabilirea și susținerea integrității ei.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Românii Ardeleni în veacul al 17-lea.

— Cu un excurs limbistic-archeologic asupra cuvântului „sărutare.“ —

Notița de

Nicolae Sulică.

— Fine. —

Obiceiul de a se întâmpina cu sărutări la ori-care întâlnire, asădără de a-și manifesta prin sărutări dragostea pretinéscoá séu venerațiunea față de cineva, a fost general la Români deja de pe timpul primilor împérați, așa că misautropul Tiberius s'a védut necesitat să pună capét séu să limiteze cel puțin acest obicei, care începu să degenereze afară din cale, printr'un edict special, dér fără să fi avut vre-un efect deosebit (Suetonius, Tib. 34). De sărutat tot s'au sărutat și mai departe cu o patimă, care degenerase într'o adevărată mania, așa că *Martialis* nu se pótă reținé să nu esclame, că nu mai e chip să iasă omul pe stradă de gura nesățiosă a adoratorilor și a pretinilor, cari stau să te omóre cu dragostea. „Effugere non est, Facce, ba-

siatores“, dice el într'una din epigramele sale (XI, 98), ér sosirea, respective primirea, ce i se face unui necunoscut reintors în Roma, o descrie astfel (XII, 59):

Te vicinia tota, te pilosus
 Hircoso premit osculo colonus,
 Hinc instat tibi textor, inde fallo
 Hinc sutor modo pelle basiata,
 Hinc

Genialul epigramatist roman sbicuieste și ridiculisează într'o serie întrégă de epigrame acest particular obicei de a se întâmpina și saluta, obicei, care devenise o adevărată plagă pentru ómenii mai fini și mai simțitori. Nu numai cu ocaziunea „salutațiunei“ (*Martialis*, VIII, 44. XII, 26), asădără dimineța, când clienții se prezentau în corpore în vestibulul, séu cum am dice noi, în antișambra patronului, pentru de a-și presenta acestuia omagiile, ci preste tot și mai ales pe stradă era espus omul la un potop formal de sărutări, atât din partea cunoscuților și pretinilor, cât și în genere din partea tuturor, cari voiau să dea espresiune, să dicem în mod mai drastic, deosebitului lor respect și venerațiunil.

Étă dér adevăratul isvor al aceluiași

obiceiul practicat și de poporul nostru. E un obicei deadreptul moștenit dela Români și conservat până în ziua de azi, obiceiul poporului român de a-și manifesta stima sa iubitoare prin sărutat, căci din punct de vedere fiziologic-psihologic, sărutarea e semnul estern, asădără simbolul dragostei peste tot. Așa se esplică, că sunt unele limbi, cum e limba grecescă, care pentru noțiunea de sărutare și iubire are o singură espresiune și anume *philéo*. E roman acest obicei al poporului român relevat și de Boetius în cartea sa, în opozițiune cu celelalte popóre conlocuitoare, cari séu nu cunosc de loc acest obicei, séu cel puțin nu într'o formă atât de precisă, și numai acest obicei a fost acela, care a șters sensul original de „salutare“ al cuvântului *sărutare* și l'a înzestrat cu nuanța specială de pupare séu țucare, tocmai în urma vechiului us roman, mulțămítă căruia tot salutul deja din capul locului n'a fost la poporul nostru decât un simplu sărutat plin de dragoste séu venerațiune.

Acésta este esplicarea pasagului din cestiune al lui Boetius și acesta este motivul, care a necesitat metamorfosa sema-

siologică a formei latinesci *salutare* în cuvântul românesc *sărutare*.

Forma amintită de salutare o regăsim și la alte popóre. Vechii Israeliți d. e. își sărutau mâna, fruntea și umerii. Formele sărutării au fost diferite la diferitele popóre după timpuri și împrejurări. Putem admite dimpreună cu *Spencer*, că forma originală și primitivă a sărutării a fost prosternarea, prin ceea ce se espriima totala subordinațiune și umilință față de cel salutat. Acest mod de salutare, care s'a conservat până în ziua de azi la popórele orientale și barbare, a fost cu timpul transformat în înghenunchiare séu înclinare, prin ceea ce se espriimă simbolice intențiunea de a se prosterne. De vreme-ce în astfel de momente în urma pozițiunii séu mai bine dis mișcării corpului, palăria eo ipso trebuie să cadă, s'a introdus cu timpul și obiceiul de a-și descoperi capul la astfel de ocaziuni. Usul acesta s'a generalizat în Europa începând din suta a 16-ea.

Forma primordială de salutare s'a modificat cu timpul în diferite sensuri, așa că s'a născut o serie întrégă de variante în formele și formulele de salutare. Pe

Îndată după ședință s'a espedat la adresa Clubului român în Viena o depeșă prin care este rugat, ca plângerea patronilor bisericesci ai arhidiecezei gr. or. a Bucovinei s'o comunice fără întârziere ministrului-președinte și ministrului de culte și instrucțiune publică. În depeșă se dăce, că din partea guvernului din Bucovina s'au pornit cercetări disciplinare în masă și că comisarii speciali designați pentru acesta au început deja activitatea lor oficială. Depeșă e iscalită de toți bărbații de frunte ai fraților noștri din Bucovina, între cari vedem pe d-nii: Nico br. Hormuzachi, Nico br. Mustatza, Modest cav. de Grigorcea, George br. Vasileo, Ianco cav. de Flondor, Oct. cav. de Zotta, Varteres cav. de Pruncul etc. De asemenea vedem, că depeșă e iscalită cu plenipotență de un număr frumos de dame.

O telegramă, ce i-se trimite „Patriei“ din Viena cu data de 14 Noemvre spune, că depeșă adunării patronilor bisericesci a cauzat o iritar nespūsă la membri „Clubului român“. Imediat s'au făcut pașii necesari pentru a interveni în modul cel mai categoric la ministrul-președinte și de interne, pentru a se pune capăt nouelor persecuțiuni. „Clubul român“ a fost convocat la o ședință deja în aceeași zi.

Dile critice pentru pact.

Foile, ce le-am primit ađi din Budapesta, sunt pline cu sciri de senzație. Ele prezintă situațiunea ca fiind estrem de gravă și critică, în urma deciziunii de Marți a comisiei austriace de control a datoriilor statului, care a refuzat cererea ministrului austriac de finanțe, de a-i preda pentru bancă cele 59 milioane fl. în aur.

Diua de alaltăeri a fost o zi politică sgomotōsă în Budapesta. S'a ținut un mare consiliu de corōnă, apoi un consiliu de miniștri ungurești și o ședință a unei comisii a camerei, în cari s'a desbătut asupra cestiunii dela ordinea țilei. Consiliul de miniștri ungurești s'a ocupat exclusiv cu cele ce se întâmplă în Austria, mai ales cu cestiunea refuzării aurului pe sēma băncii austro-ungare, dēr mai ales cu hotărîrea camerei din Viena, care a primit cunoscuta propunere a lui Javorski de a-se alege o comisiune de 42 membri, care să desbătă asupra tuturor proiectelor pactului.

Atât deciziunea comisiei austriace de control, cât și primirea propunerii lui Javorski au produs la cercurile politice din capitala ungară adēncă consternare; ele vād în aceste demersuri politice de natură foarte delicată o lovitură strașnică, ce i-se aplică pactului, care astfel cu greu va putē fi perfecționat până la finea anului curent.

lângă umilintă și subordinațiune forma esteriōră a salutării căutat, sō dea cu timpul și espasiune unui alt moment sufletesc, dragostei. Așa s'a introdus apoi în formele convenționale ale salutării și actul sărutării.

Notă. Sinonime ale verbului sărutare sunt și formele pupare și țucare, precum s'a amintit deja.

Pupare*) e cuvēt de origine latină, și anume derivat din substantivul puppus, copil și ca atare e unul din acei termiți aparținători limbajului opilăresc roman, ca tata, mamma, bua**) etc. cari s'au păstrat și în graiul nostru sub formele tată, mamă, bui***).

Țuc (țucare) e derivat din cuvētul ungureșc csok (sărutare), întocmai ca și țuf (much), de une Țuțeni în sens de munteni, sēu mocani, din csucs (creștet, vîrf), sēu țip, ațipesc etc. din formele verbului csip etc. etc.†)

*) Cihac îl derivă din lat. palpare, ceea-ce e absurd și imposibil din punctul de vedere al gramaticii istorice a limbii românești.

**) Varro apud Nonium 8¹, 18qq.

**) Beutură în graiul copililor, ca și pappa indicând mănecarea.

†) Acēstă tranzițiune a lui cs (pronunțat ce) în ț în elementele maghiare ale limbii românești avēnd un deosebit interes linguistic pentru ambele limbi, maghiară, ca și română, o voui discuta mai în detaliu cu altă ocaziune.

Ministrul-președinte Szell, dīce o fōiă un-gurēscă inspirată, consideră deciziunea privitoare la denegarea predărei aurului, ca un incident foarte neplăcut și toți sunt de părere, că pactul este amenințat acum de o nouă criză.

În vederea acestor stări critice și incurcate, dieta ungurēscă, ce era să se întrunească numai luni, se va întruni mâne Sâmbătă, deōre-ce guvernul se simte dator a lua poziția într'un fel și a orienta camera asupra demersurilor, ce are de gând să facă.

Intr'aceea guvernul austriac caută cu zor espediente de-a contrabalansa deciziunea comisiei de control a datoriilor statului. Se dīce, că cele două guverne vor să-și ajute așa, ca să dea băncii aurul disponibil. Guvernul ungureșc ar avē aur de ajuns, guvernul austriac însă nu are decât 49 milioane. Dēcă ar da băncii aurul acesta, el n'ar putē să rescumpere cupōnele, cari vin în scadență la 1 Ianuarie, ceea-ce ar sgudui cumplit nu numai creditul Austriei, ci al monarhiei întregi. După altă scire însă guvernul austriac n'ar plăti cupōnele în scadență la 1 Ianuarie din cele 49 milioane, căci guvernul are alte 49 milioane de aur „liber“, pe cari pōte să-i dea băncii și fără aprobarea comisiei de control, în care sens acțiunea comisiei ar fi o lovitură în apă.

Orî cum, situația politică în monarhia a ajuns într'un stadiu și mai complicat și țilele dela finea anului curent vor fi de mare însemnătate pentru pact.

Cariera militară.

(Coresp. „Gaz. Trans.“)

— 10 Nov. 1899.

— Fine. —

Mai amintesc d-l „Mars“, ca momelă, salariul cel mare al oficerilor și dīce, că tinerii în etate abia de 21—22 ani trag un salariu anual până la 1400 fl.

Nu voiesc să intru în detaliu pe tema acēstă; ea e desbătută dī de dī în foile germane, special în cele militare, și este dovedit până la evidentă, că dintre tōte carierele, ce stau pe o trēptă cu ea, cea militară e mai slab dotată, ēr pensiunea oficerilor, și mai ales a vėduvelor lor, este atât de scandalōsă și rușinătoare, încât chiar Serbia stă în acest punct mai bine, decât marea putere Austro-Ungaria.

Vrēu să spun numai, că salariul relativ mare, ce-l capătă un sublocotenent, este o abnormitate, a căreia cauză este a se căuta în starea și mai anormală a întregii monarhii. Și ore cum? Ețā cum: La armată nu se mai îmbulzesc omenii, ca odinōră. Afară de nepotismul armatei, de copii oficerilor și a elementelor mai slabe de prin școlele medii civile, rar se îmbulzesc vre-unul, care pe altă carieră socială își pōte valida capacitățile sale.

Imprejurarea acēstă își are o mulțime de cauze, dintre cari voiți înșira câte-va, precum: salarisarea, și în special pensia slabă, serviciul împreunat cu mari încoardări corporale, avansarea miserabilă, transferările multe cu tōte desavantagiile lor, căci nu este tot una orî de-și petrece cine-va viața în Galiția, ori acasă la sine, în mijlocul conașionalilor săi, apoi peste tot slabele prospecte cu privire la viitōrea sōrte a oficerilor, în statul acesta, cari și acum abia o duc de pe o dī pe alta etc. etc.

De aci urmēză, că statul a trebuit să afle mijloce spre a dispune pārintii și a atrage tinerimea la miliție. În școlele militare a introdus îmbunătățiri esențiale în vipt și uniformă, ēr pe tinerii abia eșiți de pe băncile școlare după un an deja s'au și mai înainte îi avansēză la rangul de sublocotenent cu salariu amintit. Și totuși nu se anunță atāți elevi, câtși se recer.

Așa numitul „streberism“ nici unde nu e așa protejat, ca în armată; așa numitul „de“ (von) nici unde nu valorēză așa mult, ca în armată. Și câte și mai câte, pe cari află superflu a-le înșira. Toți cei ce au purtat, bună-ōră ca mine, vre-odată stofa cu două fețe, soiu multe de acestea, și dēcă nu dau publicității esperiențele lor, cauza

este imprejurarea, că Românii tot și tōte, ce se dīreg și se fac în Viena, le privesc de „noli me tangere“ și când s'ar întâmpla să închidă ușa înaintea noastră, apoi ne mai încovoiăm spinările până la pământ și în mod rușinător pentru demnitatea omului jurăm sus și tare, că noi „totuși“ rēmānem și mai departe... „servi credincioși“.

Dēr să revin. Cu anevoiă se pōte numi carieră avantagiōsă aceea, care, constrinsă de forța imprejurărilor, își dă la începutul carierei 1400 fl. și apoi la finea ei, după un serviciu de 30 eventual de 40 ani, ai dus'o până la 1800 fl.? Și dēcă n'ai norocul, pe care evident, că toți oficerii nu-l pot avē, ca să ajungî în statul superior, și trebue s'o ducă adese 16 ani și mai mult până ai ajuns un salariu lunar de 100 florini, și atunci din o altă nenorocire ai fi silit să treci la pensă cu o sumuliță de 3—400 fl. la an — este acēstă carieră avantagiōsă? Dēr de present în Austria servitorii sunt relativ mai bine plătiți, ca oficerii! Și să nu ne facem mari iluzii cu urcarea salariilor la 1 Ianuarie 1900. Nici de aci înainte n'au să fā prea strălucite. Vor face, cum am dīce corect, un „lucru austriac“, ca în tot-dēuna, așa vor umbla și de astă-dată „cu doi bani în trei pungă“.

Cu cât stau funcționarii civili mai bine în privința acēstă, o scim cu toții și de aceea nu mai reflectez la punctul acesta.

Încât privesc lucrările de specialitate în limba română ale domnilor militari, fiă-mi permis a obiecta numai atât, că dintre tōte câte au apărut până acum cele mai multe n'au, decât o valōre minimală, special din punct de vedere limbistic. Traducerea de d-l Stupariu este în privința acēstă unica corectă. Tōte celelalte pēcătuesc nespūs de mult în contul limbei.

Nu cunosc încă limba, în care e scrisă traducerea d-lui locotenent Bardōși, anunțată de curēnd, dēr dēcă va avē aceeași limbă, ca în prima, atunci e de laudat zelul său, dēr e pēcat de timpul folosit cu traducerea, căci a scrie o carte, fie chiar și numai pentru soldații de rēnd, neținēnd de loc cont de limbă — după părerea mea — nu pōte fi un serviciu bun nici chiar pentru literatură noastră militară.

În fine socotind a fi exhaustat tema prezentă pentru astă-dată din destul, vrēu să sfirșesc cu o propunere referitoare la cariera militară. Dēcă este vorba ca să avem în armaiă nu 1, ci 100 procente de ofițeri, cari să nu se rușineze de limbă și numele de român, atunci să trimitem tinerii cu maturitate, pe cât se pōte eșiți din gimnaziile române, la academia militară din Viena. Un tiner cu maturitate, crescut într'un gimnaziu român, duce cu sine iubirea de neam și de limbă, pe care serviciul său nu i-o va putē răpi nici-când din inima sa. Din contră, vėdēnd cu cât greu bietul recrūt român trebue să se lupte până a învėțat serviciul și comanda într'o limbă străină și cu câtă bunăvoință o face el acēstă de o parte, de altă parte cu cât dispreț este el tractat de cei mai mulți dintre superiorii săi, cari în fudulia lor îl consideră de „paria“ cuvētătoare și cari străini sunt de legea și limba lui, cu atât mai mult se va întări în inima lui iubirea cătră poporul său.

De aceea membrii fundațiunii Gojdu făceau un adevērat serviciu național, dēcă stipendiile votate le meniau pentru tinerii cu maturitate eșiți în prima liniă din gimnaziile române și recomandați de cătră directorul aceluși institut, și dēcă de acēstia nu s'ar fi anunțat, pentru cei cu maturitate dela alte gimnaziile.

În ce privesc dorința d-lui „Mars“, ca să căutăm a ajunge aceea, ca limba română să se propună și în școlele militare, precum se propune maghiara aici și limbile slavele dincolo, sunt — cred eu, — toți Românii de acord cu dēnsul, dēr tot atât de sigur este, că până când va exista dualismul cu tōte orgiile sale, nici vorbă nu pōte fi de așa ceva, mai ales avēnd în vedere letargia politicea noastră naționale de ađi.

Deci dēră — după părerea mea — „Tel. Rom.“ are drept când îndēmă tinerii

la îmbrățisarea stării proofoșor, învėțătoreșor, comerciale și industriale.

În special preoții și învėțătorii sunt aceia, cari cu devotament neîntrecut au stat pururea ca stānci neclintite în lupta ce a purtat'o poporul întru susținerea individualității sale. Dēr tot așa de în drept ar fi fost „Tel. Rom.“ a face o propunere d. e. ca să se creeze un mare fond național, din care să se subvenționeze preoții și învėțătorii fără deosebire de confesiune, căci fiind ei vecnicii luptători ai neamului, merită, și nouē ni-se impune datorința morală, ca cu toții dela vladică până la opincă, să alegăm cu obolul nostru spre a ameliora starea lor materială, ca astfel dēnsii, puși în serviciul bisericeii, al școlii și națiunii, nici-odată să nu simtă amarul vieții provenit din lipsele materiale, și noi pe deplin îndreptățiti să fim a pretinde dela dēnsii, ca nici-când să nu se retragă cu rușine din lupta grea, dēr onorifică a poporului lor.

Să sperăm, că cei în drept vor stărui, ca să realizeze ceea ce toți dorim.*)

Delanistru.

Revistă externă.

Impăratul Wilhelm în Anglia.

Privirile tuturor sunt îndreptate acum asupra călătoriei, ce o țva face țilele acestea împăratul Germaniei în Anglia. Împreună cu el va merge împărătesa Victoria Augusta și fiii săi mai mici Oscar și Luisa. Cercurile normative atât berlinese cât și londoneze țin cu ori-ce preț să scōtă în relief caracterul absolut personal al vizitei. Împăratul pleacă mâne în 18 Noemvre din Kiel. „Daily Chronicle“ din Londra vorbind despre vizita împăratului, scrie între altele: „Dela suirea sa pe tron împăratul german an de an și pas de pas și-a eluptat în lumea întregă recunoșcerea. Nu numai ca suprem comandant, ci și ca bărbat politic cu vederi agere și ca diplomat, care cunosc valōrea întregă a cuvintelor franceze coup d'etouement, și-a căștigat în consiliul european un loc predominant, ce i l'a asigurat bunicului său deja principele Bismark.“ — Visita împăratului Wilhelm are însă și câteva episoade neplăcute. Primarul din Portsmouth a primit dela ambasadorul german din Londra, contele Hatzfeld, o telegramă, avisându-l, ca cu ocazia debarcării împăratului să nu i se facă nici o manifestație, deōre-ce vizita în Anglia e de caracter curat privat. Și rectorul universității din Oxford a primit oficios încunoscințarea, că împăratul nu va fi în poziția de-a vizita Oxfordul. — Se confirmă scirea, că împăratul va fi însoțit și de ministrul său de esterne Bülow.

Rēsboiul din Africa sudică ține în mare încordare pe Englesi. Deși sosirea unui număr însemnat de trupe englese la Durban varsă ore-care încredere și speranță în inimile Englesilor, totuși ei sunt foarte îngrijați de sōrtea Ladysmithului despre care de 7 țile n'au mai sosit sciri pozitive. Se scie însă de altă parte, că Burii se pregătesc din greu pentru luptele viitōre, cari se vor începe numai după ce generalul engles Buller va începe ofensiva contra lor. După scirile sosite în urmă, Buller a plecat din Capstadt contra statului liber Orange. Nu pōte fi însă vorba, ca Englesii să rēpună c'o singură lovitură pe Buri. Teatrul luptei este așa de vast încât 30—40,000 de omeni disparapōpe cu totul, ēr dēcă Burii nu se vor lăsa în luptă deschisă cu Englezii, ei vor afla alt mod de luptă, pentru ca să facă țile grele inimicilor lor. Rēsboiul se va continua așa-dēr încă de aici înainte foarte mult. Pōte din cauza acēstă Anglia mobilisēză alte 50,000 de omeni pe lângă cei 60,000, ce i-a trimis la Africa sudică.

„Agenția Reuter“ anunță cu data de 9. l. c., că după sciri sosite din Ladysmith în acea țile des de diminēză s'a des-

*) Am dat loc corespondenței de mai sus, fiind-că credem, că desbater-a mai amēnunțată a cestiunii de care tratēză, din tōte punctele de vedere e de interes general, și n'avem, decât să ne bucurăm de discuțiunea, ce urmēză pe acēstă temă, a căreia clarificare e foarte necesară.

Red.

chis un mare foc de artilerie. Câte-va batalioane de Buri stau la o distanță de 1500 metri de șanțurile orașului. După focul artileriei a urmat un vehement foc din pușci.

Pericul nou în Sudan. După cum se comunică din Cairo, califul din Sudan, care nu de mult se retrăsese la Cordova, a ajuns cu omenii săi tabăra la o depărtare de 130 miluri engleze dela Kartum. Califul înainteză pe Nilul-alb în sus și a ajuns deja la insula Abbah. În fata acestei primejdii generalul englez Kirtchner a plecat deja la Kartum.

SCRIRILE DILEI.

— 4 Noembrie v.

Svêrcolirile lui Bourguignon.

Bar. Bourguignon vré cu totă puterea să și pună pentru toate timpurile un „monumentum aere perennius“ — scrie „Patria“. — Cu un picior și jumătate dea peste granița Bucovinei, a dispus în un moment de înaltă inspirațiune politică, ca să se pornească o severă cercetare disciplinară față de acei „turbulenți“ preoți, cari au cutezat să subscrie protestele singuraticelor decanate. Tôtă lumea cuminte a incremenit la auzul acestui nou debut politic, eșit din creerii celor de pe piața Austriei. A pune la cale o cercetare disciplinară în contra acelora, cari au avut cea mai sântă datorință a protestu în contra insultei aplicate lor — este într'adevăr ceva straniu. Și totuși s'a întâmplat! Ci că d-l Würfel și ceilalți acrobați, după-ce au învățit și revărtit trei zile și trei nopți șș tuturor legilor existente și neesistente, au aflat un ș, care glăsuiesce, că acei, cari au protestat în contra bar. Bourguignon și au publicat acest protestat și în „Patria“, în loc să l înainteze numai consistorului, au comis un mare delict în contra autorității guvernului, și ergo — trebuie numai decât pedepsiți. Ca să apară însă hat mare totă cercetarea, au fost delegați consilieri guverniali cu această misiune și anume d-nii Fekete, Barlou și Duziukievicz. Cons. Fekete a și plecat deja în acest scop eri diminătă la Gura-Homorului și Câmpulung. Pentru a face o cercetare disciplinară, trebuie însă și consimțământul consistorului. Moșul de pe Dominic a și pus îndată mentorului său serviciile la dispozițiã și a adus afacerea înaintea consistorului. — Precum aflăm însă — a suferit în consistoriu naufragiu. Ce era acum de făcut?! Lumea susține, că Arcadie din propria putere ar fi designat pe cons. său intim Manastyrski ca reprezentant al consistorului la aceste cercetări. Manastyrski însă — susține aceeași lume — s'ar fi mulțumit de această onorifică sarcină, fiind-că — veți Dómnă — îi era cam frică a conveni în aceste zile critice cu un preot valah. De, are pôte drept omul! În această situație critică, ea se nu supere cumva pe bar. Bourguignon, a delegat pe părintele episcop Dr. de Repta, care a și plecat eri diminătă la Gura Homorului.

Coróne eterne. În aducerea aminte de iubitul și micul *Marin-l Iosif Pușcariu*, Dómnă Lucia și Lucian V. Bologa din Brașov, în loc de o cunună pe mormântul lui, ni-a trimis 10 fl. drept corónă eternă la fundațiunea iubiților răposați, întru ajutorul școliarilor români sêraci. Suma această se chiteză în acest mod și se arată, că s'a adăos la numita fundațiune. — Brașov 5/17 Noembrie 1899. *Comitetul parohial român gr. or. din cetatea Brașovului.*

Necrolog. Primim din Timișóra următorul anunț funebru:

„Iosif Gall. membru al casei magnaților, dă de scire cu inima înfrântă, că soția sa adevărată, cu care a trăit în căsătorie fericită 20 de ani, ađi la amiađi la ora 1 1/2, după suferință scurtă a repausat în Domnul. Fie-i țerina nșórá și memoria eternă! — Rémășițele pământesci se vor aședă Vineri în 17 în cimiterul gr. or sêrbesc în Timișóra“.

Adresăm întristatului soț sincerile noastre condoleanțe!

Ninsóre. De alăitieri începând până ađi diminătă nori iernatici ni-au cernut

fulgi deși și mari de zăpadă. Întréga regiune e acoperită de-un strat gros de nea, par'că am fi în dricul iernii. După două zile posomorite, vèzduhal s'a ușurat de nori și ađi diminătă un sóre luminos s'a ivit pe firmanent.

Certe între Ungurii din Bucuresci.

Foile maghiare dela noi înregistrează cu mult regret izbucnirea unor certe între Ungurii din Bucuresci. E vorba de o societate a lor — va fi de sigur un fel de „Kultur-egylet“ — în sinul căreia a izbucnit crisa. Patru membri din societate au ridicat grele acușiuni contra președintelui și a secretarului societății, din care causă fură excluși din sinul acesteia. Acusatorii își tipăriră acușiunile lor într'o broșură. Din cauza această biuroul societății a intentat proces de pressă lui Saier Nemeth Ignatz, lui Paldeak Samuel și încă la doi Maghiari. Procesul se va pertracta înaintea curții române cu jurați în luna lui Decembrie a. c. E de observat, că atât acuatorii, cât și acușiții sunt cetățeni ungari, cari ar fi putut să și caute satisfacțiunea înaintea unei curți cu jurați unguresci. Imprejurarea, că Ungurii din Bucuresci au preferit a-se supune verdictului unei curți cu jurați române nu-i convine pressei „patriotice“ dela noi. E caracteristic, așa-dér, că deși Maghiari, tot preferă să-l judece Românii și nu Ungurii.

Invetătorii israeliți și Bavaria.

Intr'o școlă confesională mixtă din orașul bavarez Pfalz, un israelit voia să între ca invetător. Reprezentanta orașului s'a și întrepus pentru el la ministrul de interne. Ministrul însă a răspuns, că *invetătorii israeliți nu pot primi aplicațiune în școlile confesionale mixte din Bavaria* nici chiar atunci, când s'ar mărgini la rolul de invetător-suplenți. — De ar fi dat un ministru unguresc astfel de răspuns bunăoră orașului Gradea-mare, Budapesta sau Arad, mai că a doua și n'ar fi mai fost ministru — observă foarte corect fôia „Alkotmany“.

Urmările legilor politice-bisericesci. „Magyar-Nemzet“, organul semi-oficios al guvernului, face constatarea caracteristică, că de când s'au adus noile legi politice-bisericesci, imoralitatea se divulgă în mod înspăimântător. „În timpul din urmă“, dice numita fôia, „mai ales la sate se sporesc în număr mare concubinatele. Feciori tineri mai ales intră în relațiuni neieritate cu fetele din sat și când feciorul e înrolat la milițiã, rămân după el câte 2—3 copii nelegitimi, cărora n'are cine să le câștige pânea de tóte zilele. Tinerii se reintore târziu dela milițiã și atunci, părăndu-li-se situațiunea schimbată, cei mai mulți dintre ei nu se simt în pozițiã de a-și puté legalisa copiii prin o căsătorie ulterioară“. Din cauza această, spune mai departe fôia guvernamentală, că *ministrul de interne a dat o ordinațiune, prin care dispune, ca în cas, când tinerul său fata minoră trăsese cu cineva în concubinã, tatălui să i-se casseze dreptul de a mai dispune asupra fiului său ficeii concubine*, de-asemenea și tutorului. Minorii apoi, în locul părinților și a tutorilor de până acum, vor căpeta tutori noi, cari vor sci la rëndul lor să pună capët traiului imoral al tinerilor. — „Alkotmany“ dice, că această ordinațiune a ministrului de interne este atât cât nimic. Un réu ca acesta nu se pôte vindeca prin mijlóce de silã, ci numai prin biserică și moralitate. Casseze-se legile politice-bisericesci și numărul concubinatelor va scóde.

Predici. Poimâne (Duminecă în 7 Noembrie v.) va predica în biserică Sf. Nicolae din Scheitü părintele Dr. Vasilie Saftu.

Jidovii și ciurma. În ședința de alăitieri a dietei din Peșta, deputatul Francisc *Buzah* a adresat ministrului unguresc de interne o interpelațiã de următorul cuprins: 1. Are ministrul de interne cunoștință despre acea, că pe lângă tótă paza dela graniță, ridicată de România, Jidovii isgoniți din Rusia emigréză în masse mari în patria noastră, amenințându-o cu pericolul ciurmei? 2. Are cunoștință, că pe corabia „Berenice“, ce intra în portul din Fiume, s'au

ivit casuri de ciurmă, sfîrșindu-se cu mórte? Ce mësuri sanitare are de gând ministrul de interne să ia, pentru împiedecarea introducerii ciurmei? — Vorbitorul motivându-și interpelarea dișe. că Jidovii din Rusia năvălesc în massã în Ungaria, și numai de curënd au trecut prin comuna Beksid din comit. Bereg în cel al Marmăției 120 familii jidovesce, ér la granița superioară a Zemplinului și-a luat începutul o adevărată invasiune ovreescă, prin ceea-ce ușor se pôte introduce ciurma în Ungaria.

Pentru masa studenților dela școlile medii și superioare din Brașov au intrat următoarele contribuiri:

1. *Pe lista Nr. 159* (colectant d-l Dr. Zosim Chirtop, avocat în Câmpeni) au intrat cu totul fl. 131, și anume: Dr. Zosim Chirtop fl. 50, Sofia Z. Chirtop n. Cothișel fl. 50, Viorel Zos. Chirtop fl. 10, Viorica Minodora Chirtop fl. 10. Nic. Nicola preot (Albac) fl. 3.50, Ana Nicola n. Condor profesórá fl. 3.50, I. Nicola paroch în Arada fl. 1, Iuliu Poruțiu (Câmpeni) fl. 2, Iosif Arișan (Certeje) fl. 1.

2. *Pe lista No. 74* (colectant d-l Iacob Zorca, preot în Vlădeni) s'au subscris cu totul fl. 5.40, s'au plătit și trimis numai fl. 5; au contribuit: Biserica gr. or. din Vlădeni fl. 2, Iacob Zorca preot fl. 1, G. Cărlan notar fl. 1, Toma Potcovă 20 cr., Sim. Balcăș 10 cr., I. Podariu 20 cr. I. Sandi 10 cr., Toma Dragoș invet. 40 cr., Iacob Balcăș invet. 40 cr.

Direcțiunea școlilor își exprimă cele mai vii mulțămite pentru aceste nobile daruri.

D-ra Bârsescu pe scena Teatrului Național.

Marți sêra celebra tragediană Agata Bârsescu a debutat pe scena Teatrului Național din Bucuresci în limba română, jucând rolul *Magdei* din renumita dramă a lui Sudermann. Reproducem câte-va extrase din raporturile teatrale ale foilor bucurescene.

„La Roumanie“ scrie următoarele:

În locul cometei, care avea să ne ardă, noi am avut eri o stea, care a încălzit sentimentul nostru național. D-ra Agata Bârsescu ni-a revenit după ce a strălucit ani de-a rëndul pe orisonul artistic al Germaniei; ne revine în plenitudinea talentului său. Ca *Magda*, ea se simte atrasă prin o putere inresistibilă spre patria sa, spre scena noastră națională, această casă, unde ea a făcut cei dintâi pași în domeniul artei dramatice.

„Mi închipnesc emoțiunea, ce a cuprins sufletul său înainte de a pași pe scenă și de a juca din nou în limba sa maternă, după ce a muncit timp de peste 15 ani să și câștige accentul strein, și această e în adevér o problemă de forță, pe care marea artistă a rezolvat-o. În câte-va săptămâni ea a trebuit să se desvețe și să învețe; a juca ani întregi o piesă în limba germană și a fi obligat de-odată de a juca tot aceeași piesă în românesce este o muncă îndoită: munca negativă de-a se desveța de un accent diametral opus accentului nostru și munca afirmativă, de a recăștiga accentul român.

După ce vorbește apoi de interpretarea rolului *Magdei* din partea artistei, care, dice, a fost magistrală, afirmă, că *Magda* d-rei Bârsescu este o splendidă creațiune din tóte punctele de vedere. „Aceasta nu e femeia nervoasă, isterică, ce a făcut-o din ea cu temperamentul italian marelui talent al Dusei; ci este o *Magda* cu totul alta și cred, că această este cea adevărată, pe care a voit s'o dea Suderman.

„Reînțórcerea d-rei Bârsescu pe scena noastră națională este un eveniment artistic de primul ordin, este o gloriã națională, care ne revine. Dea cerul, ca exemplul său să fi urmat și de alte stele, cari și ele au luat avânt pe firmamentul artelor. Este o datoriã a statului, de a-le crea o punte de aur spre a-le readuce la punctul, de unde au plecat“.

„*Drapelul*“ salutã astfel pe artista română:

Reprezentatiã de esérã a fost o mare sêrbătoare, care ni-a umplut sufletul de mândriã națională. La apariția d-șórei Bârsescu scena a fost inundată de o plóiã de tranșafiri aruncați din lóji de artiști și artiștele teatrului. Eminența noastră artistă a fost adênc emoționată de această manifestațiune spontanee de admirațiune. Incetul cu în-

cetul recăpătându-și calmul, după emoțiã dela începutul primului act, d-șóra Bârsescu ni-a redat în culori vii farmecul puternicului său talent.

Incontestabil este de-o putere dramatică covârșitoare, de un talent, pe care nu-l poți găsi decât la artiști de frunte din scenele europene. După Eleonora Duse, care a jucat luna trecută la noi, am simțit aceeași emoțiune asérã când am vèđut pe Agata Bârsescu. E neînchipuit de mare bucuria noastră, că avem un așa de puternic talent, o atât de prețioasă comórã de care, vai, n'am știut s'eu n'am putut să ne folosim!

Mărturisim, că nu ne așteptam să o vedem așa de bine pronunțând românesce după atâția ani, de când n'a mai jucat în limba maternă... La eșirea din Teatru un mare număr de studenți și public au dus pe d-șóra Bârsescu în ovațiuni până la oțel.

„*Constituționalul*“ scrie despre reprezentațiã de Marți:

Teatru Național pôte însemna cu lîtere de aur ziua de 2 Noembrie. Reîntrarea d-rei Agata Bârsescu a fost pentru teatru o sêrbare, pentru artistă un binemeritat triumf. Dîcem reîntrare, pentru-că se scie, că primii pași pe scenã d-ra Agata Bârsescu i-a făcut la Teatru Național în *Fata aerului* (!), în *Pe malul gârlei*; dîcem reîntrare pentru-că, dimpreună cu toți iubitorii de artã românescã, sperãm, că acum, după victoriósa încercare de asérã, fôrte distinsa artistă se va hotãri să jóce în toți anii, decât nu în tótã stagiunea, cel puțin o mare parte de stagiune, la Teatru Național...

Intr'o interpretare fôrte studiată, fôrte înțelesã, până în cele mai mici amănunte, d-ra Agata Bârsescu ni-a înfățișat pe *Magda* (în cunoscuta dramã a lui Sudermann) cu un puternic talent. Publicul a rêsplătit-o prin cãldurose ovațiuni și bine a făcut, căci a rêsplătit astfel o inițiativã demnã de laudã, o încercare, care s'a întâmplat victoriósa, grație unor încordate și neobosite studii.

ULTIME SCIKI.

Viena, 17 Noembrie. (Tel. part a „Gaz. Trans.“). Deputații români bucoviveni, au înaintat ministrului Clary prin d-l Dr. George Popovici o interpelațiune în cauza conflictului Românilor cu presidentul țerei br. Bourguignon.

Londra, 16 Noembrie. Foilor americane li-se anunță din Durban, că infanteria Burilor s'a apropiat așa de tare de Ladysmith, încât a început atacul contra lui, ajungând până la șanțurile de apêrare. — Din *Tui* se anunță, că în tabăra Burilor e mare mișcare. Sirmele telefonice au fost tăiate. Burii au atacat un detașament engles, care însă n'a avut pierderi, dér caii și catării spêriați de pușcături au luat-o la fugă. O altă trupă englesă a fost impresurată de Burii. — La Capstadt au sosit 16.000 de soldați englesi, dintre cari jumătate au fost trimiși, ca să despresureze Ladysmithul.

Varșovia, 16 Noembrie. Intre Petersburg și castelul Țarului din Spala s'a urmat un fôrte viu schimb de telegrame. Ministrul de rêsboiu a primit ordin de a se îngriji de trupe, cari eventual să pótã fi gata de plecare. Plecarea grabnică a Țarului din Spala se atribue înăsprii situațiunei din Asia.

Cairo, 16 Noembrie. Spionii englesi trimiși la Omdurman confirmă scirea, că califul înainteză spre oraș. S'au luat mësuri, ca o trupă să fiã trimisã la Kartum.

Literaturã.

Dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov se pot procura următoarele opuri:

Ideul invetătorului român, studiu social pedagogic, de Ión Dariu. Prețul 20 cr. (cu posta 23.)

Disciplina cu devotamentul și iubirea în serviciul educațiunii, de Ión Dariu. Prețul 20 cr. (cu posta 23.)

Banca în școlã, studiu asupra întocmirii ei, de I. Dariu. Prețul 15 cr. (cu posta 17.)

Dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:

Cărți de rugăciuni și predicii.

Anghira Mântuirii, carticea de rugăciuni și de cântări pentru tôte sufletescă a drept credincioșilor creștini. *Edițiunea IV corectată.* Gherla, Tipografia diecesană 1899. Un exemplar în păreți tari colorați 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru tôte trebuințele vieții. *Edițiunea IV.* Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conține peste 334 pag. Legată în păreți tari colorați, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cartică de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai mărișori. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un exemplar legat în păreți tari colorați costă 22 cr. (cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciuni, cereri și laude întru onorea Preacuratei Fecioare Maria, pentru folosul și mângăierea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Prețul unui exemplar legat în păreți tari colorați 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cuvântări bisericesti pe sărbătorile de peste an, scrise de Prepositul camitular *Ioan Papiu.* Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Conține vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicii sunt favorabil aprepțiate și din partea clerului înalt din România.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite cazuri de morțe, întocmite de *Ioan Papiu.* cunoscutul scriitor bisericesc. Conțin vre-o 400 pag. Prețul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predici pentru Dumineci de *Iustin Papiu,* învățatul scriitor bisericesc, marele orator și bunul Român de odinioară. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprinzând predicii frumoșe pentru tôte Duminecele de peste an. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecele de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *Vasile Christe.* Conține predicii dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predici pe tôte Duminecele și sărbătorile de peste an, de *Em. Elftorescu,* cunoscut atât de bine în cercurile românești din numărösele sale scrieri atât de plăduse, instructive și cu atâta gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Novembre 1899.

Moneta ung. de aur 4%	116.70
Moneta de corone ung. 4%	95.50
Apr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.40
Apr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.60
blig. căil. fer. ung. de est. I. emis.	118.50
Monuri rural. ungare 4%	93.60
Monuri rurale croate-slavone	—
Apr. ung. cu premii	—
Monuri pentru rez. Tisei și Seghedin	137.25
Moneta de argint austr.	99.85
Moneta de hârtie austr.	99.55
Moneta de aur austr.	117.—
Monuri din 1860.	135.40
Coșii de-ale Băncei austro-ungară	904 —
Coșii de-ale Băncei ung. de credit.	373.50
Coșii de-ale Băncei austr. de credit.	368.50
Napoleoniori	9.58 1/2
Monuri imperiale germane	59.
London vista	120.67 1/2
Paris vista	47.80
Moneta de corone austr. 4%	99.80
Monete italiene	44.90

Cursul pieței Brașov.

Din 17 Novembre 1899.

Banonota rom. Cump.	9.26	Vënd.	9.28
Argint român. Cump.	9.20	Vënd.	9.22
Napoleoniori. Cump.	9.56	Vënd.	9.58 1/2
Albeni Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Monete Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Monuri germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Monuri turcesci Cump.	10.71	Vënd.	—
Monuri sris. fone. Albina	101.—	Vënd.	101.50

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Mătase-Foulard 65 cr.

până la fl. 3.35 metru — japoneze, chineze etc., în desenurile și culorile cele mai nouă, precum și **Mătase-Henneberg** neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 metru, — în cele mai moderne țesături, culori și deseneuri. Particularilor li-se trimit în casă franco și liberate de vamă. **Mostre** se trimit imediat la cerere.

Fabricele de mătăsuri ale lui **G. Henneberg** (liferant al curții c. și r.) **Zürich,**

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, dacă fiecare cutiă este provădută cu marca de apărare a lui **A. Moll** și cu subscrierea sa.
Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioșe la stomach și pântece, în contra căreilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate 1 fl. v. a.
Falsificațiunile se vor urmări pe cale juridicătorăscă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, dacă fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui **A. Moll.**
Franzbranntwein-ul și sarea este forțe bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de soldină și reumatism și a altor urmări de rēcôlă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodel cel mai nou pentru cultivarea rațională a pele, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți 20 cr. Cinci bucăți 90 cr. Fie-care bucată de săpun pentru copii este provădută cu marca de apărare **A. Moll.**

Trimiterea principală prin **Farmacistul A. MOLL,** c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.
Comande din provinciă se efectuează gilnie prin rambursă postală.
La deposite se se cêră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.
Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoșil, Teutsch & Tartler.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
Valabil din 1 Octomvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Brașov:	Plecarea trenurilor din Brașov:
<p>Dela Budapesta la Brașov:</p> <p>I. Trenul de persoane la 8 ore dim.</p> <p>II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.</p> <p>III. Trenul mixt la 10 ore 25 min. sêra</p> <p>Dela București la Brașov:</p> <p>I. Trenul mixt. care circulă numai Vinerea dela Predeal, la 0 ore — min. dim.</p> <p>II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.</p> <p>III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.</p> <p>IV. Trenul de pers., la 9 ore 27 min. sêra.</p> <p>V. Trenul accel. la — ore — min. sêra.</p> <p>Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:</p> <p>I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătură în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes).</p> <p>II. Trenul de persoane la 1 óra 51 m. p. m.</p> <p>III. Trenul mixt, la 6 ore 48 m. sêra, (are legatură cu Ciuc-Szereda).</p> <p>Dela Zêrnesci la Brașov (G. Bartolomeiu):</p> <p>I. Trenul mixt la 6 ore 22 min. dim.</p> <p>II. Trenul mixt la 1 óra 13 min. p. m.</p> <p>III. Trenul mixt la 0 ore — min. sêra.</p> <p>Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:</p> <p>I. Trenul de pers. la 8 ore 25 min. dim</p> <p>II. Trenul de pers. la 1 óra 51 min. p. m.</p> <p>III. Trenul mixt la 6 ore 48 min. sêra.</p>	<p>Dela Brașov la Budapesta:</p> <p>I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineța</p> <p>II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.</p> <p>III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. sêra.</p> <p>Dela Brașov la București:</p> <p>I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.</p> <p>II. Trenul mixt la 11 ore a. m.</p> <p>III. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.</p> <p>Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:</p> <p>I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legatură cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.</p> <p>II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.</p> <p>III. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m. (are legatură cu unia Tușnad-Ciuc-Szereda).</p> <p>Dela Brașov la Zêrnesci (G. Bartolomeiu):</p> <p>I. Trenul mixt la 9 ore și 2 min. a. m.</p> <p>II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.</p> <p>III. Trenul mixt la 0 ore — m. sêra.</p> <p>Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:</p> <p>I. Trenul de pers. la 5 ore 19 min. dim.</p> <p>II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.</p> <p>III. Trenul de pers. la 3 ore 15 min. p. m.</p>

A V I S.
Prenumeratiunile la **Gazeta Transilvaniei** se pot face și reînnoiri și când dela 1-ma și 15 a fie-carei luni.
Domnii abonați se binevoiască a arata în deosebi, când voiesc ca expedarea să li-se facă după stilul nou.
Domnii, ce se abonează din nou se binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.
Administraț. „Gaz. Trans.“

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)
sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul pu-

blicării unui ananțiu mai mult de odată se face scădământ, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.
Administr. „Gazetei Trans.“

La tôte

6

tragerile

Un los la
loteria de binefacere
în favorul Spitalului
Reuniunei Policlinice
din **Budapesta**
— costă numai —
1 Corónă.

Căștigul principal
în valóre de
100,000
Coróne.

5 à 20,000 cor. etc. etc.
care la cerere se rescumpêră de administrație cu scădământ de 20%.

— Prima tragere —
fără amânare
în 4 Ianuarie.

Comande efectuează prompt:
Biroul loteriei de binefacere
BUDAPESTA, IV. Kossuth Lajos-utca 1

și
Cassa de bancă
Iacob Adler și Fratele
Brașov.